

Секція №4

ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК 330.34.014.2

Бойченко Катерина Степанівна
к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
boychenka@ukr.net

СИСТЕМА ІНДИКАТОРІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

СИСТЕМА ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

SYSTEM OF EFFICIENCY INDICATORS OF ENTERPRISE INNOVATIVE DEVELOPMENT

Анотація. В роботі визначено ключові аспекти обґрунтування системи показників ефективності інноваційної діяльності підприємства. Запропоновано систему дев'яти індикаторів ефективності інноваційного розвитку компанії. Наведено сутнісну характеристику індикаторів цільової, виконавчої, витратної, соціальної, екологічної, техніко-технологічної, інвестиційної, інформаційної та реактивної ефективності інноваційного розвитку підприємства.

Аннотация. В работе определены ключевые аспекты обоснования системы показателей эффективности инновационной деятельности предприятия. Предложена система девяти индикаторов эффективности инновационного развития компании. Приведена существенная характеристика индикаторов целевой, исполнительной, затратной, социальной, экологической, технико-технологической, инвестиционной, информационной и реактивной эффективности инновационного развития предприятия.

Abstract. The paper identified key aspects of justification for the system of efficiency indicators of company innovation activity. The system of nine performance indicators of innovative development was offered. The essential characteristic of the target, executive, expenditure, social, environmental, technical and technological, investment, information and reactive efficiency indicators of enterprise innovative development were explained.

В умовах динамічного розвитку економіки для підтримки ефективної діяльності необхідно створювати нові конкурентоспроможні технології, товари та послуги. Інноваційні технології та нововведення в сучасних умовах є основними факторами, які впливають економічне зростання підприємства, його розвиток і формування лідерських позицій на ринку.

У вузькому сенсі ефективність інноваційного розвитку компанії розглядається як її результативність щодо впровадження у виробництво інновацій і, як правило, характеризується співставленням результатів інноваційної діяльності та необхідних витрат. У широкому сенсі ефективність інноваційного розвитку суб'єкта господарювання передбачає визначення, перш за все, комплексу основних її специфічних результатів.

В даний час в науковій літературі існують різні теоретико-методичні підходи до оцінювання ефективності інноваційного розвитку підприємства:

- по-перше, з позиції оцінювання ефективності інвестицій в інноваційну діяльність;
- по-друге, з урахуванням ефекту, що має місце в результаті освоєння інновацій;
- по-третє, на основі оцінювання ефективності інноваційних процесів на різних етапах і напрямках її реалізації. [1]

Оцінювання ефективності інноваційного розвитку компанії передбачає її вираження через систему критеріїв і показників. Для обґрунтування системи критеріїв та показників ефективності інноваційного розвитку підприємства потрібно враховувати:

- сутність інноваційної діяльності, її якісні особливості;
- властиві інноваційній діяльності системні, інтегративні якості;
- кількісну та якісну характеристики складових інноваційного розвитку;
- внутрішню організацію інноваційної діяльності компанії, взаємозв'язок, поєднання і взаємодію її компонентів;
- функції інноваційної діяльності суб'єкта господарювання;

- механізми, що забезпечують цілісність, взаємодію, вдосконалення і розвиток інноваційної діяльності компанії;
- зв'язок інноваційної діяльності суб'єкта господарювання з його внутрішнім і зовнішнім середовищем [2].

Результати проведених досліджень дозволили сформувати систему дев'яти груп індикаторів для оцінювання ефективності інноваційного розвитку підприємства:

1. Індикатори цільової ефективності (Target effectiveness) або індикатори ефективності цілепокладання, що характеризують правильність вибору і постановки цілей і завдань інноваційної діяльності компанії. Дана група індикаторів дозволяє визначити ступінь відповідності цілей і завдань інноваційної діяльності дійсним потребам підприємства у процесі його розвитку.

2. Індикатори виконавчої ефективності (Implementation effectiveness) або ефективності реалізації, що характеризують якість і ступінь досягнення поставлених цілей і завдань. Дана група індикаторів дозволяє визначити, наскільки реалізовані поставлені цілі і завдання інноваційної діяльності суб'єкта господарювання, а саме: розробка, впровадження та комерціалізація інновацій.

3. Індикатори витратної ефективності (cost effectiveness), або ефективності витрат, що визначають ступінь затратності ресурсів, що спрямовуються на інноваційну діяльність [3]. Дана група індикаторів дозволяє економічно оцінити доцільність того чи іншого інноваційного проекту на підставі зіставлення його вартості і впливу на результативність діяльності підприємства.

4. Індикатори соціальної ефективності (Social effectiveness), що відображають вплив інноваційної діяльності на рівень життя і умови праці персоналу підприємства.

5. Індикатори екологічної ефективності (Ecological effectiveness), що свідчать про ступінь забезпечення інноваційною діяльністю процесів збереження та відтворення навколишнього природного середовища.

6. Індикатори техніко-технологічної ефективності (Technical & Technological effectiveness), що дозволяють відобразити ступінь новизни застосовуваних на підприємстві технологій і відповідність їх новітнім досягненням науково-технічного прогресу. Дані індикатори доцільно використовувати при реалізації модернізованих, більш досконалих способів виготовлення продукції, а також при виробничому проектуванні, пов'язаному з технологічним оснащенням і організацією виробництва.

7. Індикатори інвестиційної ефективності (Investment effectiveness) або ефективності інвестицій відображають ступінь відповідності інноваційного проекту цілям та інтересам його учасників. Така ефективність оцінюється в результаті перевірки реалізованості інноваційного проекту і зацікавленості в ньому всіх його учасників, в тому числі за допомогою оцінювання ступеня участі інших підприємств і організацій в проекті; доцільності інвестування в інноваційний проект; ступеня участі в ньому структур більш високого рівня. Вивчення індикаторів інвестиційної ефективності також спрямоване на визначення віддачі вкладених інвестицій.

8. Індикатори інформаційної ефективності (Informational effectiveness), що відображають ступінь впливу інформаційних і цифрових технологій на інноваційну діяльність підприємства.

9. Індикатори реактивної ефективності (Challenge effectiveness), що визначають точність і чіткість реакцій на виклики бізнес-середовища, що стоять перед інноваційною діяльністю підприємства.

Всі зазначені групи індикаторів повинні відповідати вимогам високої надійності, адекватності об'єктивних і суб'єктивних оцінок, конкретності, точності, інтегративності. Далі за допомогою показників ефективності інноваційної діяльності конкретного підприємства можна визначити її рівень і в кінцевому підсумку – результативність та вплив на розвиток компанії.

Отже, уточнення та обґрунтування системи індикаторів ефективності інноваційної діяльності компанії з урахуванням специфіки її функціонування є важливим завданням, вирішення якого в певному сенсі забезпечить підвищення результативності діяльності даного підприємства і його динамічного розвитку.

Література

1. Маслак, О. І. Оцінювання інноваційного розвитку машинобудівних підприємств: комплексний підхід / Ольга Іванівна Маслак, Петро Іванович Сокурєнко, Оксана Миколаївна Збиранник// Економі-

чний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2016. – Том 23. – № 2. – С. 102-107.

2. Семенова А.А., Пилипенко М.В. Моделирование процесса оптимизации инновационной деятельности предприятия // Интернет-журнал «Науковедение». – 2015. – №2 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://naukovedenie.ru/PDF/01EVN215.pdf>.

3. Степанов И.А., Ковалев А.М. Критерии-индикаторы эффективности инновационной деятельности предприятий // Электронный научный журнал «Управление экономическими системами» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.uecs.ru/makroekonomika/item/3177-2014-11-25-07-06-45>.

УДК 504(477):330.341.1

Світлана Леонтіївна Демиденко

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту,

Черкаський державний технологічний університет,
svetlana0909@ukr.net

Аліна Григорівна Турцевич

студентка 3 курсу, студентка спеціальності «економіка та підприємництво»,
Черкаський державний технологічний університет

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

АНАЛИЗ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СФЕРЕ УКРАИНЫ

ANALYSIS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE ENVIRONMENTAL SECTOR OF UKRAINE

Анотація. Розглянуто роль інноваційного підприємництва в економічній системі, дана оцінка інноваційної діяльності та стану інновацій в екологічній сфері України.

Аннотация. Рассмотрена роль инновационного предпринимательства в экономической системе, дана оценка инновационной деятельности и состояния инноваций в экологической сфере Украины.

Abstract. The role of innovative entrepreneurship in the economic system, assess the state of innovation and innovation in the environmental sector of Ukraine.

Швидкі темпи модернізації життя суспільства зумовлюють виникнення нових потреб, зростання вимог до якості товарів та послуг. Одним з інструментів досягнення цього є інноваційне підприємництво, тому сьогодні в усьому світі спостерігається зростання кількості підприємств, які здатні швидко реагувати на зміни та вимоги зовнішнього середовища.

Інноваційне підприємництво — це діяльність, яка спрямована на створення нового, на вдосконалення наявних продуктів, технологій, на пошук нових можливостей для отримання прибутку. Цей вид підприємництва характеризує підприємця як людину, яка готова брати на себе весь ризик від здійснення нового проекту та фінансову відповідальність.

Екологічна сфера є важливою складовою як економіки, так і суспільства в цілому. В умовах обмеженості природних ресурсів все більш гостро постає питання їх раціонального використання, впровадження нових технологій, що сприятимуть їх економії. Питання інноваційного розвитку в екологічній сфері досліджували такі вчені як: Н. Андреева, О. Балацький, Л. Мельник, В. Паламарчук, О. Прокопенко та ін. Однак, даний напрям є недостатньо вивченим та існують проблеми впровадження інновацій в екологічній сфері на підприємствах України, які потребують вирішення.

Інноваційне підприємництво розглядається як складова національних інноваційних систем та є важливим елементом економічної системи в умовах науково-технічного прогресу та основним ресурсом у забезпеченні конкурентних переваг. В сучасних умовах інноваційне підприємництво має стати головним напрямком у розвитку економіки України.

Дослідження інноваційного процесу в країні свідчать, що з 2000 по 2015 роки питома вага підприємств, що займалися інноваціями зменшилась з 18,0 % до 17,3 %, що свідчить про спад інноваційної активності підприємств України. Проте, загальна сума витрат на впрова-